

Kohti laveampaa palvelupalettia

Mikä sopii yhdelle, ei toimi toiselle. Kansanedustajat Sari Sarkomaa ja Annika Saarikko haluavat rakentaa valinnanpaikkoja ja omannäköisiä palveluita muistisairaille ihmisille.

TEKSTI Heidi Härmä KUVU VILLE Kujansuu

– Jotta maailma menee eteenpäin, täytyy tarttua siihen, mikä tuottaa hyvää ja tuntuu tärkeältä. Haluan olla rakentamassa Suomea, jossa ihmisillä on muistisairaudestakin huolimatta hyvä asua ja elää, kertoo kansanedustaja Sari Sarkomaa.

– Muistiliitolla on tässä merkittävä rooli. Uskon vahvasti kansalaisjärjestöjen voimaan, tähdentää kollegansa Annika Saarikko.

Sarkomaa ja Saarikko ajavat muisti-asioita niin työssään kuin Muistiliiton hallituksen varapuheenjohtajinakin. He ovat olleet puolustamassa lisäresursseja ja laadun kehittämistä omais- ja kotihoitoon ja peräävät muutosta myös asumispalveluihin.

Saarikko muistuttaa, että valtaosa ympärivuorokautisen hoidon asukkaista on muistisairaita ihmisiä. Palveluja tuleekin kehittää heidän ehdoillaan.

– Uskon, että isoja muutoksia tulee tapahtumaan, ja esimerkiksi asumisvaihtoehtojen tarjontaa on tulevaisuudessa enemmän. Nyt ollaan vasta ymmärtämässä, että vanhuuteenkin kuuluu oikeus valita, Saarikko kommentoi.

– On tärkeää saada terveydenhuolto toimimaan niin, että riittävät ja yksilöllisiin tarpeisiin vastaavat arjen palvelut saadaan ajoissa ja lähelle muistisairaita ihmisiä ja läheisiä. Kyse on arvovalinnoista, korostaa Sarkomaa.

Vaihtoehtoja tarvitaan

Ajan kanssa ihmisten tarve ja tahto voivat vaikuttaa siihen, millaisia palveluita kehitetään.

– Kehittämistyöhön tarvitaan innovatiivisuutta – ei aina edes rahaa. Jos emme suostu makaamaan laitoksissa, on pakko alkaa kehittää palveluja laatu edellä, antaa Sarkomaa esimerkin.

Oman asunnon ja laitoshoidon välimaastossa on paljon mahdollisuuksia: tukea, hoitoa ja kuntoutusta. Tämä usein unohdetaan, kun puhutaan laitoshoidon vähentämisestä. Ei ole vain kahta vaihtoehtoa, vaan kokonainen palvelujen kenttä, josta tulisi rakentaa kullekin omannäköinen kokonaisuus.

– Olen kuullut palautetta omaisilta, joiden äidin luona käy joku tuomassa ruokaa, toinen annostelemassa lääkkeitä – mutta kukaan ei vaihda lamppea eikä kukaan huomaa kysyä, miten ihminen voi. Kyse ei ole vain rahasta. Tarvitaan parempaa johtamista, ja jollain tulee aina olla kokonaisvastuu myös kotona asuvasta ihmisestä, Saarikko alleviivaa.

Saarikko ja Sarkomaa muistuttavat, että laitoshoidoa ei olla ajamassa kokonaan alas, vaan sairaalahoitoa tulee saada kun sitä tarvitaan. Jos kuitenkin vaaditaan laitospaikkojen säilyttämistä, jämähdetään herkästi vanhaan ja unohdetaan kokonaisuuden kehittäminen.

– Päästämme itsemme liian helpolla, jos yksioikoisesti sanomme, että jokai-

sella muistisairaalla ihmisellä on oikeus laitoshoidon. Sen sijaan jokaisella on oikeus omista tarpeista lähtevään hoivaan, Saarikko toteaa.

– Kenenkään kodin ei pitäisi olla vuodeosastolla, on ikä mikä tahansa. Koti voi olla myös esimerkiksi yhteisökodissa, jotta ei tarvitse olla turvaton ja yksin, Sarkomaa linjaa.

Rohkeista valinnoista iloa arkeen

Sarkomaa harmittelee, että iäkkäiden hoidossa välitetään usein tekemästä asioita, ”kun ei ole ennenkään tehty” tai ”ettei vain sattuisi mitään”. Myös yhteisökodissa voi järjestää grillibileet parvekkeelle, ulkoilla lenkikoupoille ja tehdä yhdessä puutöitä tai korjata polkupyöriä. Tasapäistää ei saa, vaan jokaisen tulee saada tehdä omannäköisiä asioita.

Kansanedustajienkin elämänlaatu löytyy ihan tavallisesta arjesta.

– Olen innokas liikkuja: juoksen aina kun ehdin ja loikin portaissa. Minun täytyy päästä joka ikinen päivä ulos, Sarkomaa kertoo omista toiveistaan.

– Minä haluaisin vanhanakin asua paikassa, jossa on yhteisöllistä tilaa, mutta ovi jonka voin sulkea ja omat rakkaimmat esineet. Mikään ei ole parempaa kuin oma sänky ja puhtaat lakanat, hymyilee Saarikko.

Elämänmaku säilyy pienissä asioissa ja eleissä, joihin ei vaadita edes budjettia. Pääasia on oikea asenne. ●

Annika Saarikko

- kansanedustaja (kesk.)
- Muistiliiton hallituksen 2. varapuheenjohtaja

Sari Sarkomaa

- kansanedustaja (kok.)
- Muistiliiton hallituksen varapuheenjohtaja

